

DANI CALIFORNIA VIDEO KLİBİ’NİN ÇOK SESLİ YAPISINA GÖSTERGELERARASI BİR BAKIŞ¹

AN INTERSEMIOTIC OUTLOOK ON DANI CALIFORNIA VIDEO CLIP'S POLYPHONIC STRUCTURE

Ece ÇALIŞ ZEĞEREK²
Ali M. BAYRAKTAROĞLU³

ÖZ

Red Hot Chili Peppers müzik grubunun “Dani California” (2006) adlı video klbinin göstergelerarasılık bağlamında incelendiği bu çalışmada, video kliplerin tasarım süreci içerisinde daha önceden üretilmiş olan görüntülerin çok sesliliği kullanmasıyla nasıl yeni bir yapı oluşturduklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Sözü edilen klip, bilinçli bir yenidenüretim örneği olması açısından önem taşımaktadır. Yaklaşık beş dakikalık klip süresince farklı dönemlere ait sanatçıların sahne performanslarından ve kliplerinden alınan kesitler, grup üyeleri tarafından yeniden canlandırılarak çoksesli bir yapı oluşturulmaktadır. Bu nedenle “Dani California” video klbi göstergelerarası bir bakış açısıyla incelenmiştir.

Klipte yeniden canlandırılan her bir grubun/sanatçının ortak noktası rock türünde müzik yapmalarıdır. Klip bu özelliği ile ayrışık/parçalı bir yapıya sahipmiş gibi görünse de kendi içerisinde rock müzik tarihini içeren bir bütünlük oluşturmaktadır. Nitekim klipte canlandırılan sahneler incelendiğinde kronolojik olarak 1950-2000 yılları arasındaki 60 yıllık rock müzik tarihinin tek bir video klipte bir araya getirildiği görülmektedir. Bu çalışma sonucunda değerlendirilen klip, postmodernizmin temel unsurlarından biri olan kolaj tekniğini kullanarak, farklı dönemlere ait sahne performanslarına/kliplere yer vermekte ve rock müzik tarihini kapsayan çoksesli yeni bir anlam yaratmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Video Klip, Dani California, Göstergelerarasılık, Yenidenüretim, Kolaj.

ABSTRACT

In this study, it was aimed to find out how the video clips created a new structure in the design process by using the polyphonicity of the previously produced images through the video clip "Dani California" (2006) of the Red Hot Chili Peppers music group. The aforementioned clip is important with regards to being an example of a conscious re-production. During the approximately five minute clip, the sections taken from the stage performances and clubs of the artists from different periods of time are revived by the group members to create a polyphonic structure. Thus, "Dani California" video clip has been studied from the intersemiotic perspective.

The common point of each band / artist revived in the clip is that they made rock-style music. The clip seems to have a separate / fragmented structure with this feature, but it forms an integral part of the history of rock music in itself. As a matter of fact, when the stages played in the clip are examined, it is seen that the history of 60 years of rock music between 1950-2000 is brought together in a single video clip chronologically. Using the collage technique, which is one of the basic elements of postmodernism, the clip that is evaluated as a result of the study of the literature review makes sense that it contains both stage performances / clips of different periods and also creates a new polyphonic meaning which includes rock music history.

Keywords: Video clip, Dani California, Intersemiotic, Re-production, Collage.

¹ Bu makale “Bir Tasarım Ürünü Olarak Video Klip ve Alıntı” başlıklı Sanatta Yeterlik tezinden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, ececalis@sdu.edu.tr.

³ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, alibayraktaroglu@trakya.edu.tr.

1. GİRİŞ

Görsel/işitsel bir anlatım biçimi olan video klipler, müziklerin satışını arttıran bir pazarlama ürünü olmasının ötesinde birer tasarım ürünüdürler. Bu açıdan bakıldığında video klipler aracılığı ile belirli bir biçimde düzenlenen görsel imgelerin ve verilmek istenen “iletilerin” müziğe eşlik ederek izleyiciye sunulduğu, imgelerin izleyicinin zihninde yer ederek kodlandığı görülür. Zihinde canlandırılan biçim ya da belleğin anlığa sunduğu görüntü ise, gerçekliği bambaşka bir yapıya sokarak yeni bir dil yaratır. Özellikle postmodern dönem içerisinde yer alan sanat ürünlerinin açık birer yapıt olduğu düşünüldüğünde, sözü edilen bu dilin daha önceden üretilmiş olan görüntülere başvurularak yapıldığı görülür. Bu sayede bir yandan izleyicinin belleğine seslenirken, diğer yandan “göstergelerarasılık”⁴ bağlamında yeni bir yapı oluşturulur (Çalış, 2008:1-3). Bu çalışmanın konusunu oluşturan Red Hot Chili Peppers (RHCP) müzik grubunun “Dani California” adlı video klibinde de görsel imgelere “göstergelerarasılık” bağlamında yer verilmektedir.

Red Hot Chili Peppers (RHCP) müzik grubunun “Stadium Arcadium” (2006) albümünde yer alan “Dani California” adlı video klibi, 4 dakika 44 saniye süresinde farklı sanatçıların sahne performanslarından ve kliplerinden alınan kesitleri yeniden canlandırarak çok sesli bir yapı oluşturur. Klip süresince gönderme yapılan müzik grupları/şarkıcılar 1950’li yıllardan başlayarak 2000’lere kadar süregelen dönem içerisinde müzik tarihine damgasını vuran şarkıcılar ve müzik grupları, arka arkaya sıralanan görüntüler aracılığı ile izleyiciye sunulur. Milyonlarca insan tarafından tanınan şarkıcıların kullanılmasındaki amaç, gönderme yapılan karakterlerin herkes tarafından tanınmasını sağlamak içindir. Klipte sırasıyla Elvis Aaron Presley, The Beatles, Jimi Hendrix, Alice Cooper, Sex Pistols, The Misfits, Mötley Crüe ve Nirvana gibi isimlere göndermeler yapılmaktadır.

2. DANI CALIFORNIA VIDEO KLİBİ’NDE YAPILAN GÖNDERMELER

Dani California klibi, ilk olarak (00:00-00.25 dk) Elvis Presley’in sahne performansına ait görüntülerinin, grup üyeleri tarafından yeniden canlandırılması ile başlamaktadır. Klipte yer verilen görüntüler Elvis Presley’in 1956 yılında “Hound Dog” televizyon programında (youtube, 2009) sergilediği sahne performansı ile birebir benzeşmektedir. Tıpkı bir sahne performansı gibi başlayan klipte, Elvis Presley’i grubun solisti Anthony Kiedis canlandırmaktadır. Kiedis’in kıyafeti, saç stili, dansı ve mimikleri Elvis Presley ile oldukça benzerdir. Klipte yer alan sahne dekoru, grup üyelerinin kostümleri, konumlandırılışı, çaldıkları enstrümanlar ve sergiledikleri dans figürleri de benzerliği arttıran unsurlardır. Ayrıca klibin siyah-beyaz filtre kullanılarak çekilmesi, izleyiciyi Elvis Presley dönemine götürmekte ve benzerliğe ilişkin vurguyu güçlendirmektedir.

Resim 1. Dani California klibi, giriş sahnesi

Resim 2. Elvis Presley “Hound Dog”, Milton Berle Show, 1956

⁴ Bkz. Aktulum, K. (2011). Metinlerarasılık//Göstergelerarasılık, Ankara: Kanguru Yayınları.

Resim 3. Elvis Presley, sahne performansı

Resim 4. Dani California klibinden görüntü

Kiedis, Elvis Presley'in sahne performansında olduğu gibi siyah pantolon ve gömlek, beyaz ceket, beyaz çorap ve siyah rugan ayakkabılar giymektedir. Klibin Elvis Presley'e ait görüntüler ile başlamış olmasının nedeni, Presley'in Rock müziğinin erken dönemlerine yansıtan bir sanatçı olmasındandır. Nitekim Elvis Presley, Rock'n Roll'un bir türü olan ve 1950'li yıllarda popüler hale gelen Rockabilly'nin temsilcilerindendir (Scheurer, 1989:9).

Elvis Presley'e yapılan göndermenin ardından klipte 1960'lı yıllarda İngiliz müzik grubu olan "The Beatles" canlandırılmaktadır (00:26-00:35 dk). Beatles grubunun sahne duruşları, kıyafetlerindeki özgünlük ve tipik sahne dekorları bu klipte yinelenmiş, grup üyelerinin sahne performanslarındaki sıradışı hareketleri ve dansları ise RHCP tarafından oldukça başarılı bir biçimde taklit edilmiştir. Klipte, grubun 1964 yılında katıldıkları "Sullivan Show" adlı bir programda (youtube, 2008) sergiledikleri sahne performansı referans alınmış gibidir. Bir önceki sahnede olduğu gibi burada da görüntü filtresi değiştirilerek Beatles kliplerindeki sepya tonlar kullanılmıştır.

Resim 5. RHCP'nin Beatles'in sahne performansı taklidi

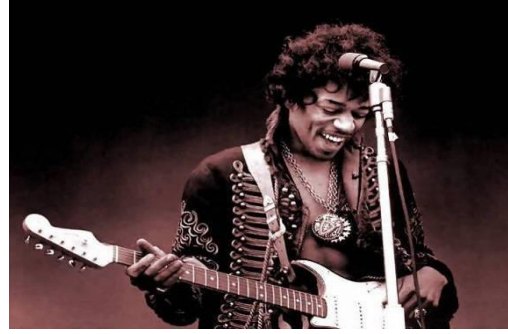

Resim 6. Beatles'in sahne performansından bir kare

Beatles müzik grubunun ardından Jimi Hendrix (00:36-00:56 dk), Alice Cooper (01:22-1:50) ve Sex Pistols'e (01:51-2:02) gönderme yapılmaktadır. Rock tarihinin en önemli isimlerinden biri olan Jimi Hendrix'in sahnede sürekli giymiş olduğu bando kostümünü andıran kıyafetin benzeri RHCP'nin klibinde Anthony Kiedis'in üzerinde de görülür. Jimi Hendrix'in uzun bıyıkları ve konserlerinde kullanmış olduğu renkli fonlar ve ışıklar çok fazla abartılmadan klip aracılığıyla yinelenmektedir.

Resim 7. Anthony Kiedis'in Jimi Hendrix canlandırması

Resim 8. Jimi Hendrix'in giydiği sahne kıyafeti

Resim 9. RHCP'nin Alice Cooper taklidi

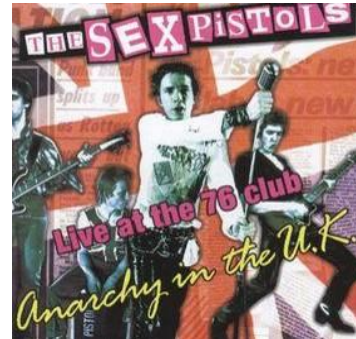

Resim 10. Alice Cooper, sahne performansı

Sıra dışı bir imaja sahip olan ve “metal müziğin babası” olarak adlandırılan Alice Cooper’ın kıyafetinden yüz makyajına kadar bütün detaylara ve konserlerinde kullandığı sihirbaz şapkasına da klipte yer verilmiştir. Alice Cooper’in ardından İngiliz Punk rock müzik grubu olan “Sex Pistols”ün sahne performansı (1:50-02:02) taklit edilmektedir. Klipte vokalist Johnny Rotten mimikleri, Anthony Kiedis tarafından abartılı bir biçimde canlandırılmıştır. Sahne dekoruna bakıldığında ise; grup üyelerinin albüm kapaklarında, kıyafetlerinde ve sahne dekorlarında sıklıkla yer verdikleri İngiliz bayrağının kullanıldığı görülür. Bu bayrak aracılığı ile izleyicinin belleğine seslenilerek İngiltere’de simgeleşen ve birçok gruba ilham kaynağı olan grubun kimliğine dair açık bir biçimde bilgi verilmektedir. Klibin bu bölümünde hem siyah-beyaz hem de renkli görüntülere yer verilmiştir. Bunun nedeninin 1970’li yıllarda çıkan Sex Pistols müzik grubunun günümüzde de halen var olduğunu belirtmek için olduğu söylenebilir.

Resim 11. RHCP’in Sex Pistols canlandırması

Resim 12. Sex Pistols, “Anarchy in the U.K.” albüm kapağı

Resim 13. RHCP'in Sex Pistols canlandırması

Resim 14. Sex Pistols, Nicolas Ungemuth

Klipte Sex Pistols'ün ardından, Amerikalı Punk rock grubu "The Misfits" (02:02-02:14) canlandırılmaktadır. Klipin bu bölümünde The Misfits'in sahne imajı, en ince detaylarına kadar RHCP'in grup üyeleri tarafından yinelenir. Özellikle Anthony Kiedis, koyu göz makyajı, farklı saç stili, boynundaki kolyesi, kolundaki dövmesi, siyah pantolonu ve eldivenleri ile doğrudan grubun solisti Glenn Danzig'i anımsatmaktadır.

Resim 15. Anthony Kiedis-RHCP

Resim 16. Glenn Danzig-The Misfits

Resim 17. Anthony Kiedis'in saç stili

Resim 18. Glenn Danzig'in saç stili

Danzig'in sahne performanslarında ve kliplerinde kullandığı diğer kostümler ve aksesuarlar yalnızca Anthony Kiedis'de değil grubun diğer üyelerinde de görülmektedir. Örneğin Glenn Danzig'in sıklıkla giydiği file bluz ve kolye, RHCP'in gitaristinin üzerinde de görülmektedir. Bu sayede görüntülerin her karesinde The Misfits grubuna açık gönderme yapılmakta, böylece izleyicinin her iki grup arasında kolaylıkla bağlantı kurabilmesi sağlanmaktadır.

Resim 19. RHCP'nin gitaristinin kostümü

Resim 20. Glenn Danzig'in kostümü

Klipte canlandırılan bir diğer grup 1980'li yıllarda dünyada en çok tanınan müzik gruplarından biri olan "Mötley Crüe"dir (02:15-02:46). Heavy metal türünde müzik yapan Mötley Crüe'a yapılan göndermeler, tıpkı diğer göndermelerde olduğu gibi oldukça açıktır. Klibin bu bölümünde, grubun en tipik özellikleri abartılı bir biçimde taklit edilmiştir.

Resim 21. RHCP, "Dani California"

Resim 22. Mötley Crüe

Grup üyelerinin sahnede birbirleri ile olan diyaloglara, mimiklere ve kullandıkları peruklara, klip aracılığı ile dikkat çekilmektedir. Klipte kimi zaman yakın plan çekimler yapılarak daha çok alaycı bir biçimde abartılı görüntüler ön plana çıkarılmaktadır. Bu doğrultuda klip içerisinde yapılan diğer göndermelerden farklı olarak Mötley Crüe'a yapılan göndermelere bakıldığında alaycı (parodik)⁵ bir tavrın olduğu görülür.

Resim 23. RHCP, "Dani Clifornia"

Resim 24. Mötley Crüe

Klipte son olarak taklit edilen grup 1990'lı yıllarda popüler olan Amerikalı rock müzik grubu "Nirvana"dır (02:47-03:00). Grunge müzik türünde şarkılar yapan grubun solisti olan Kurt Cobain'in giydiği hırkanın renginden,

⁵ Parodi (yansılama), "ele aldığı yapıtın, zayıf yanlarını ortaya koymak, saldırıda bulunmak, onu gülünç duruma düşürmek, basit bir yapıya yüce bir tarzı uygulamak ya da tam tersine ciddi bir yapıtın gülünç taklidini yapmak gibi çeşitli biçimlerde ortaya çıkan" bir alıntı biçimidir (Yamaner, 2007:30, 31).

üzerinde duruşuna kadar taklit edilmesi ve dekorda kullanılan mumların benzerliği dikkat çekmektedir. Ayrıca Nirvana'nın kliplerinde doğu kültürüne ait bazı unsurların kullanılmasına da, RHCP'nin klibinde yerde serili olan halılar ile gönderme yapılmaktadır.

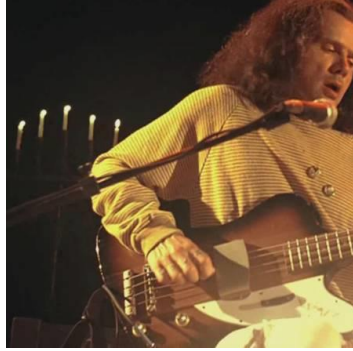
Bunun yanı sıra grubun müzik tarzı, klip boyunca gönderme yapılan diğer müzik gruplarından tamamen farklıdır. Diğer grupların aksine daha yavaş bir tempoda müzik yapan Nirvana'nın en son gönderme yapılan grup olarak seçilmesi, klibin artık bitmek üzere olduğunun bir göstergesi olabilir.

Resim 25. RHCP'nin Nirvana canlandırması

Resim 26. Nirvana'nın sahne performansı

Resim 27. RHCP'nin fonda gönderme yaptığı mumlar

Resim 28. Nirvana'nın kullandığı mum dekoru

1950'li yıllardan itibaren dokuz ayrı müzik grubuna yer veren klipte son olarak RHCP (03:01-04:42) müzik grubu sahnede görülmektedir ve klip, grubun kendi görüntüleri ile bitmektedir. Bu süre içerisinde klip boyunca gönderme yapılan müzik gruplarına ait görüntüler zaman zaman yeniden ekrana gelmektedir. Ayrıca grup üyeleri eski sahne performanslarındaki çığgınca hareketlerini abartarak kendilerini de alaycı bir biçimde yinelemektedirler. Klibin bu bölümünde ise bir iç alıntının olduğunu söylemek mümkündür.

Resim 29. RHCP, "Dani California"

3. SONUÇ

Dani California Klipi'nde ele alınan müzik gruplarına bakıldığında her birinin farklı dönemlere ve farklı tarzlara ait olduğu görülmektedir. Ancak her birinin ortak noktası rock müzik türü içerisinde yer almalarıdır. Klip bu özelliği ile ayrışık/parçalı bir yapıya sahipmiş gibi görünse de kendi içerisinde bir bütünlük oluşturmaktadır. Klipte rock müziğinin gelişimi, müzik tarihine damgasını vurmuş müzik grupları aracılığı ile izleyiciye sunulmaktadır. Bu yönü ile klip, yaklaşık beş (04.42) dakikalık süre içerisinde rock müzik tarihini anlatmaktadır. Bu süre içerisinde rock müziğinin farklı türlerinde performans gösteren popüler grupları kronolojik bir sıra ile izleyiciye sunulduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 1):

Tablo 1. Klipte Gönderme Yapılan Müzik Grupları

	Müzik Grubu/Sanatçı	Müzik Türü	Yılı
1	Elvis Presley	Rock'n Roll - Rockabilly	1950'li yıllar
2	The Beatles	Rock'n Roll - British Invasion	1960'lı yılların erken dönemleri
3	Jimi Hendrix	Psychadelic Rock	1960'lı yılların sonları
5	Alice Cooper	Glam Rock	1960'lı yıllar
6	Sex Pistols	Punk Rock	1970'li yıllar
7	The Mistfits	Punk Rock - Goth Rock	1970'li yılların sonları
8	Mötley Crüe	Heavy Metal - Glam Metal	1980'li yıllar
9	Nirvana	Grunge	1990'lı yıllar
10	Red Hot Chilli Peppers	Modern	1990'lı yılların sonları

Bu işlem sırasında grupların en belirgin özelliklerine vurgu yapılmakta ve kimi zaman bu özellikler abartılarak izleyicinin belleğine seslenilmekte, böylece izleyicinin gönderge gruplar ile hızlı bir şekilde bağlantı kurması sağlanmaktadır. Klipte adı geçen gruplar neredeyse birebir taklit edilerek oluşturulan görüntülerin arka arkaya birleştirilmesi ile kolaj yöntemine uygun bir biçim ortaya konmaktadır.

Klipte alıntılama işlemine başvurularak yapılan tüm göndermelerin amacının, rock müzik tarihi içerisinde yer alan müzik gruplarına/sanatçılara olan saygının gösterilmesi ve rock müzik tarihinin görsel bir sunumunun yapılması olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda RHCP grubu, video klipte iç alıntı yaparak, kendilerinin de rock müzik tarihinin bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda klipte daha çok pastiş⁶ (öykünme) yöntemine uygun göndermelerin yapıldığı söylenebilir. Ancak belirtildiği üzere klipin özellikle 02:15-02:46 dakikaları arasında Mötley Crüe'e ve grubun kendilerine gönderme yaptıkları sahnelerde, alaycı bir tutumla abartılı bir canlandırma yapmaları, parodik bir dönüştürümün de göstergesidir. Sonuç olarak bir klip aracılığı ile ayrışık unsurların bir araya getirilerek çoksesli yeni bir yapı bir başka deyişle anlamlı bir bütün oluşturulması, izleyicinin belleğine seslenen, izleyicinin görüntüler karşısında etkin kılınmasını sağlayan bir strateji olarak değerlendirilebilir.

⁶ Pastiş biçimi taklit eder, parodiden farklı olarak yergisel bir işlevden uzaktır. Farklı yapıtlara ait parçaların bir yapıtta buluşturularak yazıldığı operalardan yine pastiş olarak söz edilmektedir (Aktulum, 2016:175). Öte yandan hem pastiş hem de parodi eğlendirme ereğinde olduklarından oyuncağ bir düzende yer alırlar (Aktulum, 2007:133). Öykünme yöntemi, video kliplerin tasarım sürecinde sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Nitekim eski bir MTV televizyonu uzmanı olan E. Ann Kaplan postmodern olarak adlandırılan video kliplerin doğasında var olduğunu ve öykünme işlemine yansımadan daha çok başvurulduğunu belirtmektedir (Hoesterey, 2001:113; Goodwin, 1992:159).

KAYNAKÇA

- Aktulum, K. (2007). Metinlerarası ilişkiler, İstanbul: Öteki Yayınları.
- Aktulum, K. (2011). Metinlerarasılık//Göstergelerarasılık, Ankara: Kanguru Yayınları.
- Aktulum, K. (2016). Resimsel Alıntı, ISBN:9786059427333, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Çalış, E., (2008). Bir Tasarım Ürünü Olarak Video Klip ve Alıntı, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi, Isparta-Turkey.
- Goodwin, A. (1992). Music Television and Popular Culture: Dancing in The Distraction Factory, USA: University of Minnesota Press.
- Hoesterey, I. (2001). Pastiche: Cultural Memory in Art, Film, Literature, USA: Indiana University Press.
- Scheurer T. E. (1989). American Popular Music: The Age of Rock, Vol. 2, ISBN 087972465X, Popular Press.
- Yamaner, G. (2007). Postmodernizm ve Sanat, 1. Baskı, Ankara:Algı Yayınları.
- Youtube, (2008). The Beatles-Full Feb 9th, 1964 Ed Sullivan Show Performance, http://www.youtube.com/watch?v=n8pX_nHPduo (29.11.2019).
- Youtube, (2009). Elvis Presley-Hound Dog (live on the Milton Berle Show in 1956), <http://www.youtube.com/watch?v=zU4i5gyFK1s> (Erişim Tarihi: (21.12.2011)).